

Oznaka poročila: ARRS_ZV_RPROG_ZP_2008/685

ZAKLJUČNO POROČILO O REZULTATIH RAZISKOVALNEGA PROGRAMA V OBDOBJU 2004-2008

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROGRAMU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem programu

Šifra programa	P6-0144
Naslov programa	Etika in ontologija
Vodja programa	6070 Nenad Miščević
Obseg raziskovalnih ur	10.200
Cenovni razred	A
Trajanje programa	01.2007 - 12.2008
Izvajalke programa (raziskovalne organizacije in/ali koncesionarji)	2565 Univeza v Mariboru Filozofska fakulteta

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROGRAMA

2. Poročilo o realizaciji programa raziskovalnega programa¹

Cilj programa "Etika in ontologija" je (bil) povezava abstraktnih teoretskih raziskav na področju ontologije s konkretnimi etičnimi in tudi estetskimi vprašanji. Najprej smo raziskovali ontološki okvir, ki smo ga v naslednjih letih uporabili pri problemih etike in estetike. Izhajali smo iz realistične ontologije, na njeni podlagi analizirali odnos med partikularijami in njihovimi lastnostmi (primarnimi, sekundarnimi in terciarnimi) in izpeljali ontološki status abstraktnih in konkretnih bitnosti. Glede sekundarnih in terciarnih lastnosti predlagamo teorijo, da so to lastnosti, ki so odvisne od odziva ("response dependency"). Stališče smo poimenovali responzivni intencionalizem, zagovarjamo pa ga v članku "Ali je dispozicionalizem glede barv zopr in ne-ekološki?" Stališče sodi med vzročno-pojasnjevalne teorije sekundarnih in terciarnih lastnosti. To stališče predstavlja srednjo pot med eliminativizmom (ki obstoj teh lastnosti zanika) in zdravorazumskim prepričanjem o obstoju teh lastnosti (npr. barve). Površina ima neko objektivno stabilno barvo, kadar ima dispozicijo, da sproži v normalnem opazovalcu ustrezen odziv - intencionalno fenomenalno izkustvo barve. Responzivni intencionalizem se izkaže kot primerna teorija za pojasnitev emocionalnih in konativnih lastnosti.

Temeljno izhodišče raziskovalnega programa je metodološka novost, ki jo poimenujemo »standardizem.« Ta pomeni premik v konstruiranju splošnosti na podlagi terminov, ki ne zahtevajo več striktno univerzalnosti, ampak izhajajo iz podmene o zadostnosti omejene univerzalnosti. Zato so raziskovanja usmerjena na tisto, kar se dogaja normalno, običajno in kar lahko ustrezno opišemo s pomočjo pravil namesto, da bi se usmerjali na tisto, kar se (naj) bi dogajalo nespremenljivo in brez izjem. Rezultat takšnega metodološkega premika se kaže tako v ontološkem delu, kjer stopajo v ospredje problemi partikularizma in tako imenovanih regionalnih ontologij, kot v etičnem in estetskem delu, kjer so središčna vprašanja opredeljena skozi možnost naturalistične pristopa. Še posebej pa se metodološki premik pozitivno odraža v analizah v kontekstu politične filozofije (nacionalizmi, upravičevanje vojn, terorizmi, pravice manjšin in toleranca), ker zagotavlja uspešno zmes filozofske strogosti na eni in uporabnost dosežkov empiričnih raziskav družbenih fenomenov na drugi strani.

Standardizem poskuša zagotoviti dobro podlago za to, da filozofska raziskovanja ne dajejo zgolj »velikih« odgovorov, pač pa smiselne, racionalno utemeljene ter tudi konsistentno upravičljive odgovore.

Standardizem predpostavlja določeno obliko kontekstualizma, ki temelji na spoznanju, da so posamezne evidenčne (opazovalne in teoretske) omejitve neizogibne, vendar to ne omejuje standardizacijo racionalne izbire. Tipični primeri težav, ki posledično opozarjajo na nekonsistentnost posameznih univerzalnih tez, kot sta "V kontekstu človeških delovanj ima vsako pravilo izjemo," in " Ne obstajajo gotovi, varni nauki, ki se jih lahko »naučimo« iz zgodovine, saj ima vsako posploševanje, ki temelji na zgodovinskem izkustvu, izjeme," kažejo na primerjalno prednost, ki jo ima standardizem v odnosu do striktnega univerzalizma. Standardizem ponuja izhod v primerih, ko v danih okoliščinah uporabe metodološkega pravila ne moremo mimo dejstva, da se pojavljajo izjeme, odstopanja. S tem omogoča pristope do kritičnega in reflektivnega pojasnjevalnega posploševanja, ki pa je omejeno z izhodiščnimi pravili standardizma kot oblike »metodološke nedokončnosti.«

Ontološke izsledke smo prenašali na področje etike in estetike. Preučevali smo posebne vrste kulturnih bitnosti, kakršne so fikcijske naracije (pri čemer sodijo v naracijo tako književna, kot filmska, slikarska in druga umetniška dela). Zanimalo nas je predvsem razlikovanje med fikcijskimi in nefikcijskimi objekti. Fikcijskost naracije je po eni strani zadeva tega, kako naracija deluje, po drugi strani pa tega, kako je bila načrtovana oziroma mišljena, da deluje. V prvem primeru je tisto, kar je pomembno, funkcija, ki so jo naraciji pripravljene pripisati njeni uporabniki, v drugem primeru pa je pomembna funkcija, ki jo je naraciji namenil avtor. Problem prve teorije je, da ne more ohraniti intuitivnega razločevanja med tem, da je naracija fikcijska, in tem, da je obravnavana ali mišljena kot fikcijska. Pokazali smo, da je razloček med fikcijo in nefikcijo mogoče ohraniti le tako, če štejemo, da je fikcija zadeva funkcije, za katero avtor meni, da jo naracija mora izvršiti.

Druga estetska tema je bilo vprašanje o povezavi med estetskim vrednotenjem umetnosti in narave. Kategorije oziroma naravne vrste ne delujejo tako kot estetske lastnosti umetnin: kategorije umetnosti predpisujejo ustrezen način umetniškega vrednotenja, kategorije narave pa ne. Dejstvo, da je treba nek predmet estetsko ceniti kot reko ali drevo samo na sebi ne izključuje nobenega načina zaznavanja niti nobenega zaznavnega vidika tega predmeta. Prispevek razbija različne mite gledanja in doživljanja narave, ki so bili prisotni v estetiki naravnega okolja do danes in pokaže, da je naš pojem narave še vedno pod vplivom razsvetljenstva ali romantike. Prispevek, ki je pomemben za ekološke študije in ekološko kritiko, je bil predstavljen na svetovnem kongresu za estetiko v Riu de Janeiru, leta 2004, v integralni obliki pa objavljen kot »Umetnost ali narava?« .

Tako v etiki kot v estetiki smo se ukvarjali z uporabo dvodimenzionalnega okvirja na lastnosti, odvisne od odziva. V okviru sklopa nacionalizem, patriotizem in kozmopolitizem smo raziskovali zgodovinske razsežnosti nacionalizma in kozmopolitizma Nacionalni kapitalizmi so delovali zaradi socialne zakonodaje, ki je ublažila posledice in negativnosti svobodnega trga. Globalni kapitalizem tega nima, poleg tega pa ima še katastrofalne ekološke posledice. V projektu smo analizirali splošne etične razsežnosti teh problemov in izoblikovali pojmovni aparat za oblikovanje kozmopolitske alternative.

V zadnjem letu smo nadaljevali s preučevanjem intuicij in miselnih eksperimentov [COBISS.SI-ID 15745544], [COBISS.SI-ID 15421704], [COBISS.SI-ID 15538440], [COBISS.SI-ID 15489288] in [COBISS.SI-ID 16318984]; moralnih intuicij [COBISS.SI-ID 15421448], [COBISS.SI-ID 15489544] in moralnega partikularizma [COBISS.SI-ID 15801864], preučevali odnos med intenco in umetnino [COBISS.SI-ID 15745800], lepoto pri Kantu [COBISS.SI-ID 16641800], raziskovali problem kontekstualizma in realizma [COBISS.SI-ID 15677448], se ukvarjali s problemom izvora jezika [COBISS.SI-ID 15677960] in teorijo opisov [COBISS.SI-ID 16591368], problemom skepticizma [COBISS.SI-ID 15869192], argumentacije [COBISS.SI-ID 15646728] in [COBISS.SI-ID 15999240] ter, v skladu s cilji projekta - povezava abstraktnih teoretskih raziskav s konkretnimi etičnimi vprašanji, predstavili osnove deontične logike (logike norm) - [COBISS.SI-ID 16641544]. V sklop zastavljenih ciljev sodi tudi filozofska obravnava problema nacionalizma [COBISS.SI-ID 16184072]. V referatih smo opozarjali na ontološki problem tvorcev resnice [COBISS.SI-ID 15417864], epistemološke probleme [COBISS.SI-ID 15417096], [COBISS.SI-ID 15421960], etične probleme obravnave oseb kot oseb in ne kot orodij [COBISS.SI-ID 15396104].

Na področje meta-etike smo se lotili raziskav o izvoru, značaju in epistemski vrednosti moralnih intuicij. Sklicevanje na moralne intuicije ima v moralni filozofiji častitljivo tradicijo.

Najnovejša spoznanja psihologov, nevrologov in biologov o njihovi bolj ali manj naključni genezi, še bolj pa o njihovi občutljivosti na čustveno manipulacijo in vrsto drugih psiholoških vplivov, pa dajejo čedalje bolj prav trdovratnim kritikom pretiranega opiranja na moralne intuicije. V referatih, predstavljenih na mednarodnih simpozijih v Dubrovniku in na Bledu ocenjujemo spoznavni potencial moralnih intuicij z vidika sodobnih znanstvenih spoznanj in se zavzemam za njihovo bolj dozirano uporabo tako v individualni moralni presoji kot v javnih razpravah o moralnih vprašanjih. Na področju praktične etike smo nadaljevali projekt logiško-argumentativne analize javnega diskurza o perečih moralnih vprašanjih.

Napovedali smo, da bomo na področju etike ontološko problematiko prenesli na razumevanje osebe, natančneje na problem človekove svobode. Zbornik "O svobodni volji", ki je izšel konec leta 2007, prinaša izbor temeljnih filozofskih besedil, ki so vir za razmišljanje o problemu metafizične svobode. V tem zborniku so zastopana in v spremnih študijah kritično obravnavana vsa glavna filozofska stališča o problemu svobode. Zastopana je filozofska klasika (Leibniz, Hume, Kant), vsa sodobna stališča (kompatibilizem, inkompatibilizem, libertarske teorije), zveza med moralno odgovornostjo in svobodo in problem vzročnosti. Povsem nove perspektive na starodavni problem pa odkriva eksperimentalni pristop nevroznanosti in moderne kognitivne znanosti (Libet). Izbor omogoča bralcu vpogled v različna stališča, uvodna študija in komentar na koncu vsakega besedila pa sta priložnost za poglobljen razmislek, ki mu bodo v oporo napotki za nadaljnje branje. Gre za prvi zbornik v slovenskem jeziku o problemu (metafizične) svobode.

V okviru programa se je usposabljal mladi raziskovalec Matija Arko (mentor dr. Danilo Šuster), ki je usposabljanje uspešno zaključil z zagovorom disertacije 16. oktobra 2007. V disertaciji s področja ontologije in filozofije logike Arko pokaže na utemeljenost sprejetja abstraktnih predmetov v ontologiji. Na začetku opozori, da fiktivni liki niso abstraktni predmeti v klasičnem smislu, po katerem abstraktni predmeti nimajo nobene vzročne povezave z konkretnim svetom, zato prevzame po Amie L. Thomasson pojmovanje fiktivnih likov kot odvisnih abstraktnih predmetov (»dependent abstracta«). Kot vzorčen primer abstraktnih bitnosti obravnava matematične bitnosti (števila). Pokazati želi, da so standardni ugovori (epistemološki problemi, problem kršenja načela Ockhamove britve - nepotrebne pomnoževanja bitnosti) proti obstoju abstraktnih predmetov neutemeljeni ter da imajo teorije, ki obstoj abstraktnih predmetov zanikajo, notranje težave. Kandidat ponudi novo interpretacijo načelo ontološke skoposti - "Izogibaj se tistim bitnostim, ki nimajo nobene vloge v razlagi. Izogibaj se tudi tistim bitnostim, ki krnijo enostavnost in konsistentnost teorije." Ker imajo abstraktni predmeti pomembno pojasnjevalno vlogo, ontološko bogate teorije večinoma sploh ne kršijo tega načela. Arko predlaga tudi združitev strukturalizma in predmetnostne teorije. Predmetnostna teorija nam ponudi ontološki okvir za Shapirovo dojetje mest v strukturah kot predmetov. Strukturalizem pa nam ponudi bolj obetavno epistemologijo. Disertacija združuje nekatere glavne poudarke programa (ontologija, logika, estetika).

3. Ocena stopnje realizacije zastavljenih raziskovalnih ciljev²

Cilj programa "Etika in ontologija" je (bil) povezava abstraktnih teoretskih raziskav na področju ontologije s konkretnimi etičnimi in tudi estetskimi vprašanji. Teoretski okvir projekta so bili najnovejši dosežki analitične filozofije in v tej paradigmi razvitje lastnega ontološkega modela, ki ni koristen le za filozofijo, temveč lahko ponudi sprejemljive rešitve tudi za druge discipline (na primer, psihologijo, literarno teorijo, jezikoslovje, itn.). Kot je poudarjal že Aristotel: treba je povezovati splošna vprašanja o obstoju in celoti sveta s praktičnimi vprašanji o človekovem življenju.

Ocenjujemo, da doseženi rezultati programa, izpričani predvsem v bibliografiji vključenih raziskovalcev, reaktualizirajo pomen in pomembnost povezave med področji ontologije - pa tudi epistemologije in logike kot temeljenih disciplin "teoretske" filozofije, s področjem "praktične" filozofije - etike, estetike in politične filozofije. Raziskava je potrdila naturalistično preverljivo izhodišče teorije lastnosti, ki ne vključuje zgolj tradicionalnih primarnih in sekundarnih lastnosti, ampak je omogočala tudi celostno pojasnitev terciarnih (etične, estetske,...) lastnosti na enakih ontoloških temeljih, kot jih sprejemamo v analizi primarnih in sekundarnih lastnosti. Na ta način je presežena klasična predstava o "neuporabnosti" filozofskega diskurza. Aplikacijo doseženih rezultatov lahko pričakujemo tudi v bodočem raziskovalnem delu članov programske skupine.

4. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega programa³

--

5. Najpomembnejši znanstveni rezultati programske skupine⁴

Znanstveni rezultat			
1.	Naslov	SLO	Razložljivost intuicij
		ANG	The explainability of intuitions
	Opis	SLO	Razprava, objavljena v ugledni mednarodni reviji, ponuja epistemološki okvir za razumevanje modalne ontologije in pokaže, kako je mogoče modalne intuicije na področju ontologije povezati s konkretnimi vprašanji.
		ANG	An epistemological framework for understanding modal ontology is offered. Explaining intuitions in terms of "facts of our natural history" is compatible with rationally trusting them. Philosophical investigation of modal intuitions is connected with concrete problems.
	Objavljeno v	MIŠČEVIĆ, Nenad. The explainability of intuitions. <i>Dialectica</i> , 2004, vol. 58, fasc. 1, str. 43-70.	
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	
	COBISS.SI-ID	13529608	
2.	Naslov	SLO	Ali je dispozicionalizem glede barv zoprn in ne-ekološki?
		ANG	Is color-dispositionalism nasty and unecological?
	Opis	SLO	V članku "Ali je dispozicionalizem glede barv zoprn in ne-ekološki?" avtor zagovarja responzivni intencionalizem, ki sodi med tako imenovane vzročno-pojasnjevalne teorije sekundarnih in terciarnih lastnosti.
		ANG	This article is a brief presentation and defense of response-dispositionalist intentionalism against a family of objections. Since responsive intntionalism turns out to be a suitable framework for explaining emotional and conative properties, discussion reactualizes the importance of connections between ontology, ethics and aesthetics.
	Objavljeno v	MIŠČEVIĆ, Nenad. Is color-dispositionalism nasty and unecological?. <i>Erkenntnis</i> , Mar. 2007, vol. 66, no. 1/2, str. 203-231. http://dx.doi.org/10.1007/s10670-006-9036-8 .	
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	
	COBISS.SI-ID	15802632	
3.	Naslov	SLO	Kontekstualizem, umetnost in togost: Levinson, Currie in Davies
		ANG	Contextualism, art, and rigidity : Levinson, Currie and Davies
	Opis	SLO	Članek, objavljen v reviji iz A&H CI, ki jo izdaja Springer, je eden od prvih prispevkov v estetiki, ki je poskušal o pojmu »umetnost« razmišljati v okviru tako imenovane »dvodimenzionalne« semantike. Osnovne ideje članka so bile predstavljene na mednarodnem kolokviju »Art in context: Canadian perspectives and beyond«, Univerza v Mariboru, 30. 6. do 3. 7. 2004.
		ANG	The article, published in a Springer journal, is one of the first attempts to apply a two-dimensional framework in the analysis of art. Basic ideas were presented at the international symposium »Art in context: Canadian perspectives and beyond«, University of Maribor, 30. 6. - 3. 7. 2004.
	Objavljeno v	KANTE, Božidar. Contextualism, art, and rigidity : Levinson, Currie and Davies. <i>Acta anal.</i> , Fall 2005, vol. 20, no. 4, str. [53]-63	
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	
	COBISS.SI-ID	14417416	
4.	Naslov	SLO	Problem svobode. O svobodni volji.
		ANG	The problem of freedom. On freedom of will.
	Opis	SLO	Zbornik "O svobodni volji" prinaša izbor temeljnih filozofskih besedil, ki so vir za razmišljanje o problemu metafizične svobode. Zborniki temeljnih filozofskih besedil s komentarji so v tujini uveljavljen in dragocen vir za

		študente, učitelje in vse, ki želijo pridobiti razumevanje osnovnih filozofskih pojmov, v slovenskem jeziku pa je to novost.
	ANG	Anthology "On freedom of will" is a collection of classical and contemporary texts on the problem of free will. Anthology with critical studies is a first collection of this type in Slovene – intended for students, teachers, high-schools, intellectuals in general. The problem of metaphysical freedom lies in the intersection of ethics and ontology, so this anthology documents one of the main points of the research program.
	Objavljeno v	ŠUSTER, Danilo. Problem svobode. in ŠUSTER, Danilo (ur.). O svobodni volji. Maribor: Aristej, 2007.
	Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji
	COBISS.SI-ID	15752968
5.	Naslov	SLO Moralna odgovornost za nepreprečeno škodo ANG Moral responsibility for unprevented harm
	Opis	SLO Pomen članka je v podrobnem razvitju in zagovoru rešitve uganke moralne odgovornosti za posledice opustitev ravnanja, ki je v strokovni literaturi po krivici spregledana, čeprav nam prihrani drago in mukotrpno revidiranje naših običajnih, zdravorazumskih pojmovanj o vzročnosti ter o pogojih za moralno odgovornost. ANG The author investigates and offers an original solution to the puzzle of moral responsibility. For some identifiable core notion of moral responsibility and paradigmatic types of omissions, the prospects for a happy marriage are rather slim.
	Objavljeno v	KLAMPFER, Friderik. Moral responsibility for unprevented harm. Acta anal., 2004, vol. 19, iss. 33, str. 119-161
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek
	COBISS.SI-ID	13823240

6. Najpomembnejši družbeno-ekonomsko relevantni rezultati programske skupine⁵

	Družbeno-ekonomsko relevantni rezultat	
1.	Naslov	SLO Mednarodne filozofske konference na Bledu ANG Bled international philosophical conferences
	Opis	SLO Na Bledu že od leta 1993 potekajo odmevni mednarodni simpoziji s področja analitične filozofije, teorije znanosti in logike. Teme so povezane z raziskovalnim programom skupine. Organizatorja: Danilo Šuster, Nenad Miščević. ANG The first week of June at Bled is traditionally reserved for an international conference dedicated to various topics in the field of analytical philosophy and always connected with the research activities of the program. Organizers: Danilo Šuster, Nenad Miščević.
	Šifra	B.01 Organizator znanstvenega srečanja
	Objavljeno v	MIŠČEVIĆ, Nenad, ŠUSTER, Danilo. Contextualism = Kontekstualizem. Ljubljana, 2004. MIŠČEVIĆ, Nenad, ŠUSTER, Danilo. XVth Bled Philosophical Conference "Freedom, determinism and responsibility", Hotel Kompas, Bled, May 29th - June 3rd 2006. Bled, 2006. MIŠČEVIĆ, Nenad, ŠUSTER, Danilo. Epistemology : XVth Bled Philosophical Conference, May 28th - June 2nd 2007, Bled, Hotel Kompas. Bled, 2007.
	Tipologija	1.12 Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci
	COBISS.SI-ID	15421960
2.	Naslov	SLO Mednarodni kolokvij "Umetnost v kontekstu" ANG »Art in context: Canadian perspectives and beyond«, University of Maribor, Faculty of Education, June 30 – July 3, 2004.

Zaključno poročilo o rezultatih raziskovalnega programa v obdobju 2004-2008

	Opis	SLO	Mednarodni kolokvij "Art in context" (organizator dr. Božidar Kante) je zbral okrog 20 najbolj prodornih predavateljev in avtorjev s področja estetike in filozofije umetnosti v evropskem in svetovnem merilu.
		ANG	International symposium, organised by Božidar Kante, with 20 participants, eminent researches in the field of aesthetics and philosophy of art. In a special section students from Maribor represented their work.
	Šifra	B.01 Organizator znanstvenega srečanja	
	Objavljeno v	Božidar Kante. »Art in context: Canadian perspectives and beyond«, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, 30. junij do 3. julij, 2004. [COBISS.SI-ID 13417736]	
	Tipologija	1.12 Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci	
	COBISS.SI-ID	13417736	
3.	Naslov	SLO	Analitična filozofija: Etika in Epistemologija
		ANG	Analytical Philosophy: Ethics and Epistemology
	Opis	SLO	Dr. Nenad Miščević in dr. Friderik Klampfer sta od leta 2005 dalje člana programskega odbora mednarodnega simpozija "Analytical Philosophy: Ethics and Epistemology" v organizaciji IUC v Dubrovniku. Prim. spletna stran: http://www.iuc.hr/c_detail.php?kursID=428 Simpozij ima vedno ugledno zasedbo iz ZDA in omogoča predstavitev dela slovenskih raziskovalcev v tujini.
		ANG	Nenad Miščević and Friderik Klampfer are course directors (from 2005 on) of the international postgraduate course "Analytical Philosophy: Ethics and Epistemology", organised by IUC – Dubrovniku, Croatia. Course-symposium is always well attended by the top researchers from USA. http://www.iuc.hr/c_detail.php?kursID=428
	Šifra	B.01 Organizator znanstvenega srečanja	
	Objavljeno v	http://www.iuc.hr/c_detail.php?kursID=428	
	Tipologija	1.12 Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci	
COBISS.SI-ID	15491592		
4.	Naslov	SLO	Gostujoča predavanja iz "Temeljev etike"
		ANG	Grounds of ethics - lectures
	Opis	SLO	V sklopu Socrates-Erasmus akademske izmenjave je dr. Friderik Klampfer na Univerzi Karla-Franca v Gradcu v poletnem semestru študijskega leta 2006/07 izvajal predavanja iz "Temeljev etike" za dodiplomske študente filozofije.
		ANG	In the framework of Socrates-Erasmus academic exchange dr. Friderik Klampfer held a one-semester course (Ethics) at the University in Graz.
	Šifra	B.05 Gostujoči profesor na inštitutu/univerzi	
	Objavljeno v	KLAMPFER, Friderik. Grundlagen der Ethik : Vorlesung mit Konversationsforum, Karl-Franzens-Universität Graz, Institut für Philosophie, Sommersemester 2007. Graz, 2007.	
COBISS.SI-ID	15491336		
5.	Naslov	SLO	Doktorat
		ANG	Doctoral dissertation
	Opis	SLO	ARKO, Matija. Abstraktni predmeti : za ontologijo izobilja : doktorska disertacija. Mentor: Nenad Miščević. Komentor: Danilo Šuster.
		ANG	ARKO, Matija. Abstract objects: in defense of ontological abundance: PhD dissertation. Co-mentorship – dr. Danilo Šuster. Mentor: dr. Nenad Miščević.
	Šifra	D.09 Mentorstvo doktorandom	
Objavljeno v	ARKO, Matija. Abstraktni predmeti : za ontologijo izobilja : doktorska disertacija. [Maribor: M. Arko], 2007. 212 str., graf. prikazi.		

Tipologija	2.08	Doktorska disertacija
COBISS.SI-ID	235896576	

7. Pomen raziskovalnih rezultatov programske skupine⁶

7.1. Pomen za razvoj znanosti⁷

SLO

Program "Etika in ontologija" reaktualizira pomen in pomembnost povezave med področji ontologije - pa tudi epistemologije in logike kot temeljenih disciplin "teoretske" filozofije, etike, estetike in politične filozofije. Filozofska (teoretska) utemeljitev etične razprave je povezana tudi z modernizacijo nacionalne identitete. Projekt vnaša v razpravo najnovejše analitične dosežke in ponuja lasten ontološki model, ki ni koristen le za filozofijo, temveč lahko ponudi sprejemljive rešitve tudi za druge discipline.

ANG

Research program "Ethics and ontology" re-actualises the significance of interconnections between ontology, aesthetics, ethics and political philosophy. Philosophical foundations explored are important also for the modernisation of national identity. The project introduces the latest results from analytical philosophy and offers an innovative ontological model, which can offer plausible solutions in other fields of inquiry as well (psychology, literary theory, linguistics, etc.).

7.2. Pomen za razvoj Slovenije⁸

SLO

Objavljeni rezultati, konference in zaključena izobraževanja (doktorat) v okviru programa kažejo, da raziskava presega klasično predstavo o "neuporabnosti" filozofskega diskurza. Z izgradnjo dobrih izhodišč za uporabo filozofskih veščin v različnih področjih, kot so pravo, medicina, izobraževalni sistemi, javna uprava, novinarstvo, film, literarna kritika, ... je omogočeno jasno in razločno obravnavanje problemov in njihovo racionalno razreševanje, kar je izvorni interes vseh socialnih skupin in skupnosti. Filozofska (teoretska) utemeljitev etične razprave je povezana tudi z modernizacijo nacionalne identitete, rezultati imajo zato tudi širši pomen.

ANG

Publications, conferences and dissertation prepared within the frame of the project show that the research programme has overcome a traditional prejudice of uselessness of philosophical investigations. Stable conceptual foundations of various disciplines enable a clear statement of problems, a fruitful discussion and rational solutions, which should be of prime interest of all social groups and societies. Philosophical foundations explored are of vital importance for the modernization of national identity.

8. Zaključena mentorstva članov programske skupine pri vzgoji kadrov⁹

Vrsta izobraževanja	Število mentorstev	Od tega mladih raziskovalcev
- magisteriji	2	1
- doktorati	3	1
- specializacije		
Skupaj:	5	2

9. Zaposlitev vzgojenih kadrov po usposabljanju

Organizacija zaposlitve	Število doktorjev	Število magistrov	Število specializantov
- univerze in javni raziskovalni zavodi		1	
- gospodarstvo			

Zaključno poročilo o rezultatih raziskovalnega programa v obdobju 2004-2008

- javna uprava			
- drugo		1	
Skupaj:	0	2	0

10. Opravljeno uredniško delo, delo na informacijskih bazah, zbirkah in korpustih v obdobju¹⁰

	Ime oz. naslov publikacije, podatkovne informacijske baze, korpusa, zbirke z virom (ID, spletna stran)	Število *
1.	Acta Analytica - odgovorni urednik D. Šuster, http://www.springer.com/philosophy/journal/12136	111
2.	Croatian Journal of Philosophy - odgovorni urednik N. Miščević, http://www.kruzak.hr/?content=magazines&lang=hr	103
3.	Analiza - glavni urednik B. Kante, http://www.daf-drustvo.si/analiza.htm	113
4.	O svobodni volji, Maribor: Aristej 2007, urednik D. Šuster, http://www.emka.si/artikel/352947/O-svobodni-volji	16
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		

*Število urejenih prispevkov (člankov) /število sodelavcev na zbirki oz. bazi /povečanje obsega oz. število vnosov v zbirko oz. bazo v obdobju

11. Vključenost raziskovalcev iz podjetij in gostovanje raziskovalcev, podoktorandov ter študentov iz tujine, daljše od enega meseca

Sodelovanje v programski skupini	Število
- raziskovalci-razvijalci iz podjetij	
- uveljavljeni raziskovalci iz tujine	
- podoktorandi iz tujine	
- študenti, doktorandi iz tujine	3
Skupaj:	3

12. Vključevanje v raziskovalne programe Evropske unije in v druge mednarodne raziskovalne in razvojne programe ter drugo mednarodno sodelovanje v obravnavanem obdobju¹¹

<ul style="list-style-type: none"> - Dr. Bojan Borstner: CLIOHRES.NET CIT3-CT - 2005-0064 (6. OP EU) - (Network of Excellence) - Creating Links and Innovative Overviews for a New History Research Agenda for the Citizens of Growing Europe, WWW.CLIOHRES.NET - Univerza v Gradcu, prof. Wolfgang Gombocz - Univerza Severni Illinois, ZDA, prof. Mylan Engel - Mestna univerza New York, ZDA, prof. M. Devitt - Univerza v Marylandu, ZDA, prof. G. Rey - Univerza Rutgers, ZDA, prof. E. Sosa - Univerza McGill, Kanada, prof. D. Davies - Univerza v Readingu, UK, prof. J. Dancy - Univerza v Berkeleyju, ZDA, prof. B. Stroud
--

13. Vključenost v projekte za uporabnike, ki potekajo izven financiranja ARRS¹²

14. Dolgoročna sodelovanja z uporabniki, sodelovanje v povezavah gospodarskih in drugih organizacij (grozdi, mreže, platforme), sodelovanje članov programske skupine v pomembnih gospodarskih in državnih telesih (upravni odbori, svetovalna telesa, fundacije, itd.)

15. Skrb za povezavo znanja s slovenskim prostorom in za slovensko znanstveno terminologijo (Cobiss tip 1.04, 1.06, 1.07, 1.08, 1.09, 1.17, 1.18, 2.02, 2.03, 2.04, 2.05, 2.06)¹³

Naslov	1. Telovadnica za možgane : uvod v kritično mišljenje 2. Argumenti za filozofe 3. Problem individuacije in Ušeničnikova "rešitev".
Opis	1. Univerzitetni učbenik kritičnega razmišljanja. 2. Prikaz analize filozofskih argumentov. 3. Aleš Ušeničnik v luči moderne ontologije.
Objavljeno v	1. KLAMPFER, Friderik, BREGANT, Janez, GARTNER, Smiljana. Telovadnica za možgane: uvod v kritično mišljenje. Maribor: Svarog, 2008. 2. ŠUSTER, Danilo. Argumenti za filozofe. Filoz. matur., 2007, 14, št. 1/2, str. 43-54. 3. BORSTNER, Bojan. Problem individuacije in Ušeničnikova "rešitev". V: OGRIN, Matija (ur.), JUHANT, Janez (ur.). Aleš Ušeničnik : čas in ideje : 1868-1952 : zbornik razprav s simpozija SAZU ob 50. obletnici smrti. Celje; Ljubljana: Mohorjeva družba, 2004, str. 237-249.
COBISS.SI-ID	24124262

16. Skrb za popularizacijo znanstvenega področja (Cobiss tip 1.05, 1.21, 1.22, 2.17, 2.19, 3.10, 3.11, 3.12)¹⁴

Naslov	1. Intervju z dr. Danilom Šusterjem - Dialogi 2. Intervju z dr. Danilom Šusterjem - Delo
Opis	1. Dr. Danilo Šuster predstavi svoje razumevanje različnih smeri sodobne filozofije in osnovne dileme tega področja. 2. Intervju ob mednarodni filozofski konferenci Bled 2006 - "Svoboda, determinizem in odgovornost"
Objavljeno v	1. ŠUSTER, Danilo. Danilo Šuster: "Ne verjamem, da je filozofska modrost v neki skriti in neznani duhovni informaciji.". Dialogi (Maribor), 2004, letn. 40, št. 5/6, str. 5-23, portreti. 2. ŠUSTER, Danilo. Svoboda, determinizem in odgovornost : pogovarjali smo se s filozofom prof. dr. Danilom Šusterjem. Delo (Ljubl.), 3. avg. 2006, leto 48, št. 178, str. 21.
COBISS.SI-ID	13493256

17. Vpetost vsebine programa v dodiplomske in podiplomske študijske programe na univerzah in samostojnih visokošolskih organizacijah v letih 2004 – 2008

	Ontologija; Metafizika;
--	----------------------------

1.	Naslov predmeta	Estetika; Etika; Logika
	Vrsta študijskega programa	Filozofija - diplomski in podiplomski študij - Filozofija, kultura in izobraževanje v Srednji Evropi
	Naziv univerze/fakultete	Filozofska fakulteta, Univerza Maribor
2.	Naslov predmeta	Filozofija umetnosti
	Vrsta študijskega programa	Slovenistika
	Naziv univerze/fakultete	Filozofska fakulteta, Univerza Maribor
3.	Naslov predmeta	Profesionalna etika; Znanost, mišljenje in komunikacija; Estetika
	Vrsta študijskega programa	Medijske komunikacije
	Naziv univerze/fakultete	FERI, Univerza Maribor
4.	Naslov predmeta	FILOZOFIJA I SUVREMENOST
	Vrsta študijskega programa	Doktorski študij, oddelek za filozofijo
	Naziv univerze/fakultete	Filozofska fakulteta Reka, Hrvaška
5.	Naslov predmeta	Intuitions: Intellectual and moral
	Vrsta študijskega programa	Doktorski študij, oddelek za filozofijo
	Naziv univerze/fakultete	CEU Department of Philosophy, Budapest
6.	Naslov predmeta	Politična etika; Etika vsakdanjega življenja; Praktična etika; Etika živali; Neklasične logike
	Vrsta študijskega programa	Podiplomski študij, Oddelek za filozofijo
	Naziv univerze/fakultete	Filozofska fakulteta, Ljubljana
7.	Naslov predmeta	Pojmovna analiza
	Vrsta študijskega programa	Antropologija
	Naziv univerze/fakultete	FHŠ, Univerza na Primorskem

18. Označite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja:

	Vpliv	Ni vpliva	Majhen vpliv	Srednji vpliv	Velik vpliv	
G.01	Razvoj visoko-šolskega izobraževanja					
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☒	
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☒	
G.01.03.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.02	Gospodarski razvoj					
G.02.01	Razširitev ponudbe novih izdelkov/storitev na trgu	☒	☐	☐	☐	
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☒	☐	☐	☐	
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☒	☐	☐	☐	
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☒	☐	☐	☐	
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☒	☐	☐	☐	
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☒	☐	☐	☐	
G.02.07.	Večji delež izvoza	☒	☐	☐	☐	
G.02.08.	Povečanje dobička	☒	☐	☐	☐	
G.02.09.	Nova delovna mesta	☒	☐	☐	☐	
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☒	☐	☐	☐	
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☒	☐	☐	☐	
G.02.12.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.03	Tehnološki razvoj					
G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti	☒	☐	☐	☐	
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti	☒	☐	☐	☐	
G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij	☒	☐	☐	☐	
G.03.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.04	Družbeni razvoj					
G.04.01	Dvig kvalitete življenja	☐	☒	☐	☐	
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja	☒	☐	☐	☐	
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave	☒	☐	☐	☐	
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti	☐	☐	☒	☐	
G.04.05.	Razvoj civilne družbe	☐	☐	☐	☒	
G.04.06.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in identitete					
G.06.	Varovanje okolja in trajnostni razvoj					
		☒	☐	☐	☐	

G.07	Razvoj družbene infrastrukture					
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.02.	Prometna infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.03.	Energetska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva					
G.09.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	

Komentar¹⁵

--

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja, za objavo 5., 6. in 7. točke na spletni strani <http://sicris.izum.si/> ter obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki

Podpisi:

vodja raziskovalnega programa		zastopniki oz. pooblaščenice osebe raziskovalnih organizacij in/ali koncesionarjev
Nenad Miščević	in/ali	Univeza v Mariboru Filozofska fakulteta

Kraj in datum:

Maribor

8.4.2009

Oznaka poročila: ARRS_ZV_RPROG_ZP_2008/685

¹ Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja ter rezultate in učinke raziskovalnega programa. Največ 21.000 znakov vključno s presledki (približno tri in pol strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

Zaključno poročilo o rezultatih raziskovalnega programa v obdobju 2004-2008

² Največ 3000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

³ Samo v primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega programa, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega programa. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁴ Navedite največ pet najpomembnejših znanstvenih rezultatov programske skupine, ki so nastali v času trajanja programa v okviru raziskovalnega programa, ki je predmet poročanja. Za vsak rezultat navedite naslov v slovenskem in angleškem jeziku (največ 150 znakov vključno s presledki), rezultat opišite (največ 600 znakov vključno s presledki) v slovenskem in angleškem jeziku, navedite, kje je objavljen (največ 500 znakov vključno s presledki), izberite ustrezno šifro tipa objave po Tipologiji dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS ter napišite ustrezno COBISS.SI-ID številko bibliografske enote. Navedeni rezultati bodo objavljeni na spletni strani <http://sicris.izum.si/>.

PRIMER (v slovenskem jeziku):

Naslov: Regulacija delovanja beta-2 integrinskih receptorjev s katepsinom X;

Opis: Cisteinske proteaze imajo pomembno vlogo pri nastanku in napredovanju raka. Zadnje študije kažejo njihovo povezanost s procesi celičnega signaliziranja in imunskega odziva. V tem znanstvenem članku smo prvi dokazali... (največ 600 znakov vključno s presledki)

Objavljeno v: OBERMAJER, N., PREMZL, A., ZAVAŠNIK-BERGANT, T., TURK, B., KOS, J.. Carboxypeptidase cathepsin X mediates $\beta 2$ - integrin dependent adhesion of differentiated U-937 cells. *Exp. Cell Res.*, 2006, 312, 2515-2527, JCR IF (2005): 4.148

Tipologija: 1.01 - Izvirni znanstveni članek

COBISS.SI-ID: 1920113 [Nazaj](#)

⁵ Navedite največ pet najpomembnejših družbeno-ekonomsko relevantnih rezultatov programske skupine, ki so nastali v času trajanja programa v okviru raziskovalnega programa, ki je predmet poročanja. Za vsak rezultat navedite naslov v slovenskem in angleškem jeziku (največ 150 znakov vključno s presledki), rezultat opišite (največ 600 znakov vključno s presledki) v slovenskem in angleškem jeziku, izberite ustrezen rezultat, ki je v Šifrantu raziskovalnih rezultatov in učinkov (Glej: <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/sifranti/sif-razisk-rezult.asp>), navedite, kje je rezultat objavljen (največ 500 znakov vključno s presledki), izberite ustrezno šifro tipa objave po Tipologiji dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS ter napišite ustrezno COBISS.SI-ID številko bibliografske enote. Navedeni rezultati bodo objavljeni na spletni strani <http://sicris.izum.si/>. [Nazaj](#)

⁶ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si> [Nazaj](#)

⁷ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)

⁸ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)

⁹ Za raziskovalce, ki niso habilitirani, so pa bili mentorji mladim raziskovalcem, se vpiše ustrezen podatek samo v stolpec MR [Nazaj](#)

¹⁰ Vpisuje se uredništvo revije, monografije ali zbornika v skladu s Pravilnikom o kazalcih in merilih znanstvene in strokovne uspešnosti (Uradni list RS, št. 39/2006,106/2006 in 39/2007), kar sodi tako kot mentorstvo pod sekundarno avtorstvo, in delo (na zlasti nacionalno pomembnim korpusu ali zbirki) v skladu s 3. in 9. členom istega pravilnika. Največ 1000 znakov (ime) oziroma 150 znakov (število) vključno s presledki. [Nazaj](#)

¹¹ Navedite oziroma naštejite konkretne projekte. Največ 12.000 znakov vključno s presledki. [Nazaj](#)

¹² Navedite konkretne projekte, kot na primer: industrijski projekti, projekti za druge naročnike, državno upravo, občine ipd. in ne sodijo v okvir financiranja pogodb ARRS. Največ 9.000 znakov vključno s presledki. [Nazaj](#)

¹³ Navedite objavo oziroma prevod (soobjavo) članov programske skupine strokovnega prispevka v slovenskem jeziku, ki se nanaša na povezavo znanja s slovenskim prostorom in za slovensko znanstveno terminologijo (Cobiss tip 1.04, 1.06, 1.07, 1.08, 1.09, 1.17, 1.18, 2.02, 2.03, 2.04, 2.05, 2.06). Napišite naslov (največ 150 znakov vključno s presledki), kratak opis (največ 600 znakov vključno s presledki), navedite, kje je objavljen/a (največ 500 znakov vključno s presledki) ter napišite ustrezno COBISS.SI-ID številko bibliografske enote. [Nazaj](#)

¹⁴ Navedite objavo oziroma prevod (soobjavo) članov programske skupine, povezano s popularizacijo znanosti (Cobiss tip 1.05, 1.21, 1.22, 2.17, 2.19, 3.10, 3.11, 3.12). Napišite naslov (največ 150 znakov vključno s presledki), kratak opis (največ 600 znakov vključno s presledki), navedite, kje je objavljen/a (največ 500 znakov vključno s presledki), ter napišite ustrezno COBISS.SI-ID številko bibliografske enote. [Nazaj](#)

¹⁵ Komentar se nanaša na 18. točko in ni obvezen. Največ 3.000 znakov vključno s presledki. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-ZV-RPROG-ZP/2008 v1.00a